

اولیس

جلد اول

کتاب اول

یونان جو یس

ترجمہ یو ایس اے

— رمان ترجمہ —

چاپ اول — ۱۳۹۸

سرشناسه:	جويس، جيمز، ۱۸۸۲ - ۱۹۴۱ م. Joyce, James
عنوان و نام پديدآور:	اوليس / جيمز جويس؛ ترجمه فرید قدمی.
مشخصات نشر:	تهران: مانیا هنر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهري:	۱۹۰ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۸۹۷۵-۵۲-۶
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
موضوع:	داستان های انگلیسی -- قرن ۲۰ م.
موضوع:	English fiction -- 20th century
شناسه افزوده:	قدمی، فرید، ۱۳۶۴ - مترجم
شناسه افزوده:	Ghadami, Farid
رده های کنگره:	۱۳۹۷ الف ۸ / ج ۹۲ / PZ۳
بندی دیوبی:	۸۲۳/۹۱۲
شماره کتابشناسی ملی:	۵۵۶۳۶۶۸

(لیبر)

جلد اول - کتاب ۱۸۱

نویسنده: جیمز جویس

مترجم: فرید قدمی

طراح جلد: فاطمه پاشا

صفحه آرا: محمد قائمی

ناشر: مانیا هنر

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۶۰۰۰ تومان

نشانی دفتر انتشارات:

تهران، خیابان سهروردی جنوبی، نبش حسامزاده حجازی، پلاک ۱۵

طبقه سوم، واحد ۱۵

تلفن: ۷۷۵۲۶۵۹۱ همراه: ۰۹۳۵۷۲۱۴۴۱۴

Email: Honarmania@gmail.com

Telegram: t.me/maniahonar

Instagram: instagram.com/maniahonarpub

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۹	پیشگفتار مترجم
۱۵	کتاب اول
۱۷	تلماک
۶۷	سنور
۱۰۱	پروتئوس
۱۴۹	ضمیمه
۱۵۱	گذر از تلماک
۱۶۷	گذر از سنور
۱۷۷	گذر از پروتئوس

پیشگفتار مترجم

هنگامی که فیاض گفتند: «ای مریم، خداوند تو را به کلمه‌ای از جانب خود، که نامش مسیح عیسی، کریم است، مژده می‌دهد، در حالی که در دنیا و آخرت آبرومند و انبیا برپا دارند.»

قرآن کریم، سوره بقره، آیه ۴۵، ترجمه: محمد مهدی فولادوند

«اولیس» مشهورترین اثر جیمز جویس (۱۸۸۲-۱۹۴۱) است، نویسنده‌ای که به تعبیر صادق هدایت تاریخ ادبیات به پیش و پس از او تقسیم می‌شود. این رمان نخستین بار به سال ۱۹۲۲، در سال روز تولد نویسنده‌اش، یعنی دوم فوریه، در پاریس منتشر شد و ماجرای انتشارش در اروپا و آمریکا خود داستان‌ها دارد. جویس نگارش «اولیس» را در ۱۹۱۴ آغاز کرد و یک سال بعد در نامه‌ای به ازرا پاوند نوشت که این رمان «ادامه‌ی «پرتله‌ای از مرد هنرمند در جوانی» است.» ماجرای «اولیس» تنها در یک روز اتفاق می‌افتد، در پنج شنبه شانزدهم ژوئن ۱۹۰۴؛ وقتی که

استیون ددالوس، همچون خود جوئیس، بیست و دو ساله است. ساختار رمان «اولیس» متأثر از «اودیسه»ی هومر است. قهرمان اثر حماسی هومر «اودیسنوس» یا همان «اولیس» است (در یونانی اودیسنوس و در لاتین اولیس) که ده سال در دریاها سرگردان می ماند تا از جنگ تروآ به خانه اش در جزیره ی ایتاکا بازگردد. «اولیس» جوئیس اما تنها در یک روز روایت می شود. نوپولد بنوم جوئیس نظیر اودیسنوس هومر است؛ استیون ددالوس به یس، نظیر تلماخوس یا تلماک هومر؛ و مالی، همسر لنوپولد، نظیر پنهلوپ، همسر اودیسنوس. «اودیسه»ی هومر در بیست و چهار قسمت نوشته شده، «اولیس» جوئیس اما در هجده اپیزود.

رمان «اولیس» به سه کتاب و هجده اپیزود تقسیم شده است که کتاب ها با اعداد رومی از یک تا یک و نیم تفکیک شده اند و هیچ بخش یا اپیزودی از کتاب نیز نامی ندارد. عناوین هجده گانه ی اپیزودها در واقع بخشی از توضیحاتی است که جوئیس در سال های ۱۹۲۰ و ۱۹۲۱ به شلی شماتیک به دوستانش، گیلبرت و لیناتی، ارائه داده است تا هم ساختار «اولیس» را برایشان راحت تر کند. در ترجمه ی فارسی این رمان من از عناوین هومری اپیزودها، که ارتباط رمان را با «اودیسه»ی هومر روشن تر می کنند، استفاده کرده ام.

تا کنون هجده ویرایش از «اولیس» جوئیس به زبان انگلیسی منتشر شده است که نخستین ویرایش آن، که با بیش از دوهزار

غلط تایپی منتشر شد، نسخه‌ای بود که به سال ۱۹۲۲ در دوم فوریه (سالروز تولد چهل سالگی جویس) در هزار نسخه منتشر شد و ناشرش هم سیلوویا بیچ امریکایی بود که کتابفروشی مشهور «شکسپیر و شرکا» را در پاریس داشت.

نگارش «اولیس» هفت سال طول کشید، از ۱۹۱۴ تا ۱۹۲۱، که از سال ۱۹۱۸ تا ۱۹۲۰ در لیتل ریویوی امریکا (The Little Review) هم به صورت سریالی منتشر می‌شد، اما انتشار اپیزود «نوریکا» منجر به منع قانونی انتشار آن در امریکا، پیش از انتشار آن به شکل کتاب، شد. پس از انتشار کتاب و رسیدن نسخه‌هایی از آن به امریکا در دهه‌ی ۱۹۲۰ نخستین اولیس‌سوزان امریکایی اتفاق افتاد. ۱۹۲۶ نیز بخش‌هایی از رمان در لندن در مجله‌ی The Egoist منتشر شد، اما در نهایت انتشار خود رمان در بریتانیا در ۱۹۳۶ ممنوع اعلام شد. انتشار رمان در فرانسه از جمله به این دلیل راحت‌تر بود که چاپخانه‌های فرانسوی نمی‌توانستند انگلیسی بخوانند. در سال ۱۹۲۴ امریکا دادگاه تجدید نظری ممنوعیت انتشار «اولیس» را برداشت و سرانجام امریکا به نخستین کشور انگلیسی‌زبانی بدل شد که رمان در آن رسماً منتشر شد. در زادگاه نویسنده، ایرلند، نیز در دهه‌ی ۱۹۲۰ دسترسی آزادانه به رمان میسر گشت.

کتاب اول «اولیس» شامل سه اپیزود است: تلماک، نستور، پروتئوس؛ کتاب دوم شامل دوازده اپیزود: کالپسو، لوتوس‌خواران، هادس، انول، لستریگون‌ها، سیلا و شارپید، تخته‌سنگ‌های

لغزان، سیرن‌ها، سیکلوپ، نوزیکانا، گاوان خورشید، سیرسه؛ و کتاب سوم نیز شامل سه اپیزود است: اومه، ایتاکا، پنه‌لوپ.

به دلایلی، ترجیح دادم انتشار «اولیس» به فارسی در چهار جلد اتفاق بیفتد که جلد اول همان کتاب اول «اولیس» است که شامل سه اپیزود خواهد بود؛ جلد دوم شامل شش اپیزود نخست کتاب دوم؛ جلد سوم شامل شش اپیزود دوم کتاب دوم؛ و جلد چهارم نیز همان کتاب سوم خواهد بود. امیدوارم هر چهار تا شش ماهی یک جلد از این رمان منتشر شود.

جلد اول: تلانت، نستور، پروتئوس؛

جلد دوم: کالیپسو، لورس خواران، هادس، اینول، لستریگون‌ها، سیلا و شاربید؛

جلد سوم: تخته‌سنگ‌های لغزان، سیرن‌ها، سیکلوپ، نوزیکانا، گاوان خورشید، سیرسه؛

جلد چهارم: اومه، ایتاکا، پنه‌لوپ.

در هر جلد علاوه بر ترجمه‌ی متن اصلی رمان پانزدهشت‌هایی را نیز، با استفاده از منابع متعدد، آورده‌ام که خواندن همه‌شان اگرچه قطعاً ضروری نیست، همان‌طور که خواننده‌ی رمان اصلی آن را بدون پانزدهشت می‌خواند، اما می‌تواند خواننده را در فهم بیشتر و عمیق‌تر رمان یاری کند، از جمله به‌خاطر انبوهی از نقل‌قول‌هایی که دی. اچ. لارنس به‌خاطرشان «اولیس» را «آش شلم‌شوربا» خوانده بود. در پایان هر جلد نیز توضیحاتی درباره‌ی هر فصل و خلاصه‌ای تصویری از هر اپیزود آمده است؛ آنچنان

که در این کتاب «گذر از تلماک»، «گذر از نستور» و «گذر از پروتئوس» در پایان کتاب آمده است. پیشنهاد من در مقام مترجم به خواننده‌ی «اولیس» آن است که ابتدا هر اپیزود را بدون توجه چندان به پانویست‌هایش بخواند، سپس پانویست‌ها را با نگاهی به متن مرور کند و دوباره آن اپیزود را از اول بخواند، و به همین ترتیب برود سراغ اپیزود بعدی. سعی کرده‌ام شکل تلفظ اسامی خاص را مطابق آنچه بیاورم که در ایران با ترجمه‌های درخشان منوچهر بدیع از جیمز جویس جا افتاده است و مخاطب به آن عادت دارد، از جمله نام‌های سری اپیزودها را.

ترجمه‌ی این رمان را همچون هر ترجمه‌ی دیگری نمی‌تواند خالی از اشتباه باشد، سراسر بنا به تفسیر پل دومان از مقاله‌ی «رسالت مترجم» و از بن‌مایین رسالت مترجم همانا شکست مترجم است؛ اما آنچه باعث سرسختی من است آن است که این ترجمه دست کم می‌تواند اغاگر بحث‌ها و نقدهای بیشتری درباره‌ی ترجمه‌ی اولیس، ترجمه در سنای کلاسش، و ادبیات و تفکر باشد.

عربا قدمی

تهران، ۱۰ بهمن ۹۰